

Po stopách soulu

ČTVRTLETNÍ PRÁCE

Daniel Lubanda | Estetická výchova hudební | sobota 24. dubna 2021

Úvod

Ve své práci budu rozebírat tři hlavní otázky. Co je to soul? Odkud se vzal a jaký byl jeho vliv na hudbu? Pokusím poukázat na jisté politické i dobové souvislosti. Stručně rozeberu historický kontext soulu, jak se začlenil do pop žánru a budu psát o významných hudebnících, kteří znatelně ovlivnili soul. Zmíním se o jeho kořenech a o obrovském vlivu, který měl na naši světovou kulturu.

Proč jsem se rozhodl napsat tuto esej?

Chtěl jsem si prohloubit své znalosti o afroamerické kultuře a soul mi přišel jako skvělé téma na zpracování. Kombinuje totiž politiku a kulturu. Chtěl jsem se dozvědět, jak jsme se dostali od R&B k dnešní pop kultuře. Stále nechápu, jak je možná existence písní, jako je *WAP*. Jedná se o píseň, která vyhrála cenu Grammy 2021. Nechápu, jak je možné, že dostala jakékoliv ocenění. Po hudební stránce ji neshledávám, jakkoliv zajímavou, natož dobrou a zvláště zábavná mi nepřijde. Chtěl jsem se podívat na postupný vývoj hudby a zajímalo mne, jak vlastně docházelo k novinkám. Výletem do historie jsem chtěl odhadnout, kam se bude pop vyvíjet nadále. Chtěl jsem objevit, odkud jsme přišli a kam směřujeme.

Co je to? Soul?

Soul je hudební žánr z 50. let minulého století¹. Jedná se o populární hudební styl, který vznikl v afroamerických komunitách. Stručně bychom soul mohli charakterizovat jako kombinaci gospelu, rhythm and blues (R&B) a jazzu. Mezi žánry, které soul ovlivnil, bych zařadil například i rock n' roll, funk, disco, swing, hip hop, rap a dnešní pop. V podstatě se jedná o prapředka populární hudby¹.

---

¹ [Wikipedie soul music](#)

Historický kontext soulu

Zrod R&B

R&B neboli Rhythm and Blues, je termín, který se začal používat ve 40. letech minulého století. Termín nahradil dřívější název *race music*², protože byl politicky vhodnější. Ale nejednalo se o náhlou změnu. Ve 30. letech se díky svým písním (jako např. *Knock Me a Kiss* a *Five Guys Named Moe*) stal hudebník Louis Jordan senzací v afroamerické komunitě. Jeho tvorba nešla zařadit mezi klasický Jazz nebo Blues. Byla to kombinace bluesových melodií, velkého důrazu na rytmus a provokativních textů. Posluchači si tento nový hudební směr velmi oblíbili. Novináři hledali název pro tento novodobý afroamerický hudební styl a přišli se jménem Rhythm and Blues. Tato změna naznačovala blížící se změnu v populární hudbě. To vše nakonec vyústilo ve zrod Atlantic Records.

Než budu pokračovat, chtěl bych vysvětlit vztah pojmů soul a R&B. R&B je nadřazené slovo, které označuje všechny afroamerické hudební směry. Soul je jedním z nich. Z taxonomického hlediska je tedy R&B nadřazený pojem, a slovo soul označuje určitý styl.

Atlantic Records

Atlantic Records³ je hudební vydavatelství, které se zaměřilo hlavně na oblast R&B. Jejími zakladateli jsou [Ahmet Ertegun](#) a [Herb Abramson](#). Viděli v R&B ekonomický potenciál. Zpočátku se soustředili na afroamerické posluchače. Jenže se s příchodem nových hudebních talentů, jako Ruth Brown nebo Big Joe Turner, se začalo R&B líbit i širší veřejnosti.

Počátky populární hudby⁴

Mezi první úspěšné R&B hudebníky patřil Fats Domino. Byl slavný a známý nejen u svého afroamerického publika, ale i v širší společnosti. Proč zrovna jeho? Lidé spekulují, že mu napomohl i jeho vzhled. Byl to tlustší menší mužík, který nikoho neohrožoval a celkově působil veselým a nekonfliktním dojmem. Posluchači ho

---

² <https://www.englishclub.com/vocabulary/music-soul.htm>

³ https://en.wikipedia.org/wiki/Atlantic_Records

⁴ Deep soul 1 – BBC

doslova milovali. V roce 1949 napsal píseň *The Fat Man*, která do roku 1951 prodala přes milion nosičů.

Dalším podstatným hudebníkem byl Ray Charles. On ve spolupráci s Atlantic Records napsal spoustu hitů jako např. *Hit the road Jack* nebo *I've got a woman*. On na také uvedl na scénu fenomén ženských podpůrných zpěvaček (podobné gospelovým sborům, které zpívaly v kostelech). Ty jeho nejen doprovázely, ale také mu pomáhaly v navození atmosféry a s práci s davem. On svou tvorbou obohatil soul na vždy, a bez něj by soul nebyl tím, čím se později stal.

Zde si dovolím odbočku do historie americké politiky, abychom pochopili některé důležité souvislosti. Právě se nacházíme v době, kdy rasová segregace přestala být problémem. O to se zasloužil prezident Truman, který segreganční zákony Jimmyho Crowa zrušil. To, že segregace nebyla vymahatelná zákonem, postavení černochů nepochybně pomohlo, ale rasismus stále to neodstranilo. Soul svými chytlivými melodiemi pomohl předsudky překonávat.

Sam Cooke a počátky popu

Sam Cooke⁵ byl americký písničkář a byl jedním ze zakladatelů soulu. Skutečný soul totiž začal až zde v 60. letech 20. století. Předtím se jednalo stále jen o R&B. Vyrůstal v Chicagu a byl synem místního faráře. Když byl ještě velmi mladý, zpíval ve skupině *Singing Children*, která zpívala hlavně duchovní písně v kostelech. Později se dostal do kapely *Soul Stirrers*, kde si vybudoval pověst skvělého zpěváka. Jeho unikátnost spočívala v jeho hlasu. On, na rozdíl od jiných zpěváků, měl líbezný hlas. Dříve byl pro gospel charakteristický hluboký a chraplavý hlas. Další důležitou věcí byla jeho samotná tvorba. Protože hodně vycházel z duchovní afroamerické hudby, byl ve své komunitě kritizován. Lidem se nelíbilo, že použil duchovní hudbu ve svůj ekonomický prospěch. Jeho první hit *You Send me* Cookovi otevřel bránu do světa hudby. Jeho poslední píseň *A Change Is Gonna Come*, apelovala na Afroameričany, aby neztráceli naději a pokračovali v protestech (v této době už značně působil Martin Luther King

---

⁵ https://en.wikipedia.org/wiki/Sam_Cooke

Jr.). Sám Cooke byl zabit v roce 1964. Zastřelila ho za nejasných okolností majitelka motelu Hacienda v Los Angeles.

Posledního významného umělce, kterého bych rád zmínil je Otis Redding⁶. Některými je označován za „krále soulu“. Otis Redding je ikonou tzv. jižanského soulu, společně s Arethou Franklin. Oproti svým současníkům, dělal dvě věci výrazně jinak. Zaprvé, mísil soul s rock n' rollem, čímž inspiroval např. kapelu Rolling Stones. A zadruhé, nebál se psát i vlastní „neosvědčené“ písně. Jeho největším hitem, byla píseň (*Sittin' on) The Dock of the Bay*. Byla to jeho poslední píseň, tři dny po jejím nahrání tragicky zahynul při letecké havárii.

Něco málo o funku

Ještě bych zmínil Jamese Browna, který stál za zrodem funku⁷, jedná se totiž o důležitý produkt soulu. Charakteristickou vlastností funku je takový rytmus, aby se na něj dobře tančilo, a pak melodický základ, který si vypůjčuje ze soulu, jazzu anebo R&B. Funk se soustředí zejména na rytmus, který je reprezentován elektrickou basovou kytarou (zatímco v soulu se často používal místo ní kontrabas). James Brown pak přišel s různými rytmickými strukturami a kytarovými rify, kterými funk vylepšil.

Shrnutí

Kořeny soulu nacházíme v gospelu. Odtud se soul inspiruje a získává náměty textové i melodické. Ovšem texty soulu jsou mnohem svěštější a spíše se týkají vztahů a lásky. O jeho velkém vlivu na populární hudbu nemůžeme pochybovat. Kdybych dále pokračoval a nezastavil své historické bádání v 70. letech, určitě už bychom se setkali i se známějšími jmény, jako Michael Jackson, nebo Beyoncé. Nakonec bych ještě chtěl zdůraznit vliv soulu na dnešní mainstreamovou hudbu a jeho roli v politicko-kulturní sféře.

---

⁶ https://en.wikipedia.org/wiki/Otis_Redding

⁷ <https://en.wikipedia.org/wiki/Funk>

Závěr

V průběhu studování tohoto tématu, jsme zjistili, jak moc je černošská kultura a americká politika provázána s vývojem populární hudby. Také jsme se dozvěděli, že angažmá populární hudby v politice, není novinkou posledních desetiletí. A já jsem dokonce objevil své nové oblíbené umělce. Nicméně doufám, že Vás má práce obohatila a jsem rád, že jste se mnou absolvovali tuto pouť po stopách Soulu.

Zdroje:

1. [Soul Deep 1 - Ray Charles and the Birth of Soul \(2005\)](#)
2. [Soul Deep 2 - Sam Cooke and the Gospel Highway \(2005\)](#)
3. [Soul Deep 4 - Otis Redding and Southern Soul \(2005\)](#)
4. <https://www.englishclub.com/vocabulary/music-soul.htm>
5. <https://www.britannica.com/art/soul-music>
6. https://www.history-of-rock.com/atlantic_records.htm
7. <https://teachrock.org/article/ahmet-ertegun-and-the-history-of-atlantic-records/>
8. https://en.wikipedia.org/wiki/Soul_music
9. https://en.wikipedia.org/wiki/Sam_Cooke
10. <https://en.wikipedia.org/wiki/Funk>
11. https://en.wikipedia.org/wiki/Atlantic_Records
12. https://en.wikipedia.org/wiki/Otis_Redding
13. RUDINOW, Joel. Soul Music: Tracking the Spiritual Roots of Pop from Plato to Motown. Michigan: University of Michigan Press, 2010. ISBN 978-0-472-05108-3.

Odkazy:

1. https://en.wikipedia.org/wiki/Knock_Me_a_Kiss
2. https://en.wikipedia.org/wiki/Five_Guys_Named_Moe
3. https://en.wikipedia.org/wiki/Ahmet_Ertegun
4. https://en.wikipedia.org/wiki/Herb_Abramson